

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., ¹/₂ an
3 fl., ¹/₄ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., ¹/₂ an
9 frcs., ¹/₄ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a două oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea,
să se adreseze la Direc-
tațiunea și Admini-
strațiunea Unirii
în
Blaș.

Anul IX.

Blaș 29 Iuliu 1899.

Numărul 30.

Ce zic laicii?

Situația tristă a clerului nostru e în genere cunoscută. Pașii făcuți în chestiunea ajutoriului de stat, dorințele preoțimeii, idealul multora dintre preoți de a se jertfi pe sine pentru popor, iubirea lor desinteresată față de aproapele, le cunoștem cu toții. Ei vreă să fie și mai de parte ceea ce se subscriu: preoți gr. cat. români. Lupta din toate părțile se va începe érá-și și pentru ca combaterea să fie uniformă, învingerea să fie sigură, se va concherna sinodul la toamnă. Atunci se vor auzi glasurile părinților poporului, ei vor decide asupra sorții lor.

Fi-vor atunci unii, cari vor face și fapte eroice, voind ca să rămână cu ori ce preț, în butul tuturor lipselor și neajunsurilor, aceea ce au fost până acum, ce au fost părinții noștri: conducători desinteresați ai poporului, ómeni plini de spiritul de jertfă. Fi-vor érá-și alții, și acestia vor fi mai mulți, cari încă nu vor voi să se degradeze, din contra vor dori ca ei să rămână și mai de parte cu poporul din care au éșit, a cărui suferințe le cunosc, a cărui lacrimi le-au șters de atâtea ori, și întristați în sufletul lor la vederea miseriei la care au ajuns, înainte de ași da cuvintul vor voi să știe, ce zice inteligența noastră, ce zice poporul.

Nu-i vorba, inteligența noastră și-a dat părerea, ea vre ca preoții noștri

să fie și mai de parte conducătorii poporului nu numai în cele spirituali, ei și în cele politice, să fie conducătorii poporului în toate direcțiunile.

Preoții să învețe poporul asupra atitudinii ce trebuie să o aibă în politica actuală spun unii, trebuie să ferescă pe credincioșii săi de ziarile cu direcțiuni politice nesănătoșe strigă alții. Preoții să vegheze asupra poporului, să-i dea sfaturi economice de industrie, în unele cazuri să caute vre un măestru bun, unde să conducă copii de ai poporenilor zic acestia, să fie cu crucea în frunte o pretind aceia. Aici se înfiinteză o societate culturală, de ori ce gen ar fi aceea, preoții trebuie să íea parte tot de una, trebuie să o sprijinescă, trebuie să jertfescă pentru densa. Acolo se realizéză un consorțiu de comerț ori de industrie, în locul prim preoții sint chemați ca să fie apostolii aceleia. În comuna entare puternicii zilei maltracteză poporul, îl neîndreptătesc, îl persecutéză, preotul trebuie să-l íea în apărare. Cu un cuvint ei trebuie să se espună la toate primejdiile pentru că sint Români luminați în mijlocul poporului.

Adauge apoi datorințele ce le are preotul față de biserică și școlă și vei avé un catastich lung de obligațiuni, toate încărcate pe umerii preotului pentru că e preot gr. cat. român. Mai íea în considerare, că sint părinți, și că ca atari au să porțe grije de fiii lor, trebuie să-i creșcă, și atunci vei

avé înaintea ochilor toate acelea de la cari preotul nu pôte să se retragă, fără ca să nu i-se denege unul ori altul din atributele sale.

Aceste sint datorințele preoților în societatea noastră. Cari sint acum drepturile? Dórá nu va fi un drept al preoțimeii, că pe când toți se nisuesc după o viață mai puțin amărită, după mijlocele cu cari să pótă satisfice datorințelor, ce le are omul față de sine și societate, numai preotul să fie lipsit de acelea. Biserica dacă i-a impus unele obligațiuni, i-a dat și drepturi, dacă i-a impus sarcini, pe cât a putut i-a dat și rebonificări. Din partea poporului și în specie a laicimei noastre culte i-se impun ce e drept destule oficii, dar până acum nu am vedut pe nici unul, ca să vorbescă și de drepturi, de emoluminte, pe când în realitate obligațiunile sint împreunate cu drepturi, ostenelele cu emoluminte.

Nu vrem să imputăm cuiva că pune prea multe sarcini pe umerii clerului, bine sciind, că nime nu pôte face mai mult bine în popor, de cât însă-și preoțimea. Nici n'avem de cuget să zicem, că clerul trebuie să capete o pură răsplată pentru servițiile de natură profană, ce le prestéză poporului și prin el națiunei. Nu! Am adus înainte unele din datorințele clerului, ca să vedem cât am perde, dacă s'ar înstrăina de noi preoțimea. Clerul trebuie ajutat pentru că e al nostru și vrem să fie al nostru, vrem să fie și

Feuilleton.

Procesul Buretzky.

Acela apoi zic și eă că a fost proces! El consta din 228 de acusatori față cu un singur acusat. Acești 228 de acusatori trăgeau deget cu un singur om, și totuși nu-l puteau învinge, căci acusatul era un domn mare puternic: Conte Korotnoky. Acusatori înse erau numai muritori simpli, cari în linia óblă ori strimbă, adecă în linia laterală, aparțineau familiei Buretzky de Burgosfalva.

Substratul procesului era o sumă frumoșică, circa de două sute mii floreni cu accedentiele sale, dar împărțit în 228 părți, era totuși numai un bagatel.

Familia Buretzky purta deja procesul acesta de mult, ea alegea din mijlocul ei o persoană, care incassa de la singuraticii membrii costul procesului și onorariul advocaților.

Lângă acest proces, vedí bine, au și murit o grămadă de advocați, căci tot de una angajaă advocați bătrâni, cari aveau vază și praxă cuvenită. Și până capătă

cine va praxa și vađa recerută trece, vedí bine, o bucată de vreme.

Procesul a durat deja la o sută de ani, și în fine și el, și familia Buretzky se făcură de ris. Éra de ajuns a aminti de procesul Buretzky și totă lumea ridea. Ér numărul acusatorilor tot creșcea și speșele se plătiau tot cu mai mare disgust.

În această stare desperată era lucrul, când se află un magnat tot atât de puternic ca și contele Korotnoky, un pasionat culegător de procese. Íl chema baron Balácsy. Mic de statură și cu un cap mare în proporție cu corpul, cu nise ochi mici cufundați în orbite și cu părul pleptănat cu două cornițe, cu cari sta să împungă pe fie cine.

El și împungea pe unii. Cum am zis, el era un pasionat om de cértă. Imensa lui avere íl permitea acest lux. Acesta íl era lui ca un joc de taroc. Íl gádălea plăcut, când câștiga, și când pierdea tot așa.

O dată își numără cu advocații lui toate procesele și află că sint noué zeci și noué.

„Al, al dracului lucrul, să mai pot înciripa unul să am o sută!”

Speculata el, ca un om, dar nu mai afla motive, nu mai afla contrari. Nu-i venia

înainte nici o pretensiune, nici o vătămare de onóre, nici o conturbare de posesiune cât de mică. Totul era exhaustat. „Mi se pare că totă lumea bea numai lapte aeru, atât sint ómenii de cucernici și de lași în ziua de azi!” zicea el amărit. „Dar acesta al sutălea proces trebuie să-l scot și din pămînt, și de nu pot pune mâna pe altul, ímí cumpăr unul, și dacă-mí cumpăr unul, acela de bună samă va pune în uimire pe întrégă curia regescă!”

Cine va íl făcu atent la procesul Buretzky.

„Ah! Procesul Buretzky. Acela drept că-i proces o dată. Acela duréză deja de o sută de ani. Așa unul drept că nu am în colecția mea. O raritate! Íl cumpăr, de cum va íi de dat!”

Nu mai de cât scrie la inspectorul familiei Buretzky, că el ar fi aplicat a cumpăra procesul dacă cum va íi de dat.

Inspectorul, nobilul domn Daniel de Buretzky un bătrân venerabil cu barbă căruntă, íl scrie cu nise litere rotunde aruncate ca din furcă, că ar fi aplicat a vinde procesul pe lângă un preț conveniabil.

mai de parte povătuitorul cu tragere de inimă al poporului. Și dacă altul, ér nu noi ar îmbunătăți sôrtea preoților, atunci legătura strînsă, ce există între fiii sufletesci și părintele lor, s'ar slăbi; încrederea fiescă, ce o aũ poporeni în preotul lor, s'ar nimici.

Ei dar preoții să nu primescă ajutorul de stat și nici congrua, dacă aceea nu se va da fără ca preoțimea să fie smulsă în cele civile din mijlocul poporului. Acesta o zic laicii, și asta o subscriem și noi. Ei bine! Dar de unde și cu ce va fi recompensat clerul pentru respingerea ajutoarelor acestora material? Aici tace cronica, căci dór nu va zice, că să dea biserica. Căci biserica a dat, ba a dat prea mult, nu pentru sine, ci pentru națiune. Pii fundatori în iubirea lor față de neam și-aũ tras de la gură, ca să facă fundațiuni pentru stipendii, să se creeze o inteligență română, de care har Domnului! dacă nu am avut mai înainte, avem astăzi destulă. Da! pii fundatori, cari mai toți aũ fost persoane bisericesci în jertfele lor, s'aũ uitat mai mult la națiune de cât la biserică, ba putem zice, că atâta s'aũ uitat la națiune de și-aũ mai uitat de biserică, și nu e mirare, că dacă biserica a tot dat în trecut, astăzi nu mai are. Dacă biserica s'a îngrijit de viitorul nêmului românesc, dacă ea s'a îngrijit ca să formeze o clasă cultă, cu drept cuvînt, pôte să aștepte, ca azi, când ea a ajuns la neputință, să fie ajutată din partea celor ajutați de dînsa.

A sosit momentul ca inteligența noastră laică să dea doveđi cu fapte despre entuziasmul, de care zice că e cuprinsă, când e vorbă de biserică și națiune. De la preoți cere fapte, așa

dară nici ea și împreună cu dînsa poporul, să nu se îndestulescă numai cu vorbe, fie și promițetóre, ci ca să fie proporția, dacă de la preoți se pretind fapte, fapte să ne arete și lăicimea.

Țară agricolă. Dăm un mic exemplu, spre a se vedé, cum guvernul din România își cunoșce chiemarea sa, chiar în timpul acesta de grea cercare pentru țărânie.

Zilele trecute „Monitorul oficial“ a publicat sancționată legea, prin care se deschide ministeriului domeniilor un credit de 2 milioane franci, spre a veni în ajutorul populațiunei rurale, care suferă din cauza secetei. Doi agenți ai guvernului aũ cumpărat zilele acestea din Ardeal fin de peste 6 milioane franci. De o dată aũ fost provocați prefectii din județele sêrace, să avizeze ministerul, câte vite aũ țărâni și care le e gara mai apropiată spre a le trimite finul necesar. De o dată cu aceste aflăm în „Timpul“, că ministrul de finanțe, în urma intervenției ministrului de domenii, a admis reducerea prețului sârei, destinată a fi distribuită pentru vitele sâtenilor. Pe domeniile Corónei, dl Kalinderu iscusitul admin. a dispus agenților, să dea mereu sfaturi țărânilor lipsiți de proviziunea necesară de nutreț, cum să se ajute făcênd nutrețuri artificiale, de frunziș și altele.

Èr la noi? se ridică dările, se trimit esecutori și se licitează bietului țeran ultima vită! —

Din Bucovina. Zilele amare pe cari Mitrop. Ciupercovici le causéză credincioșilor sêi, se țin lanț. Se scie cum pentru turburările înscenate la mergerea sa la Viena, aũ fost eliminați mai mulți studenți. Acum, după reîntórcerea sa din Viena, s'a pornit o cer-

etare aspră în potriua mai multor membrii ai coloniei române din capitală. Și ajuns în Cernăuț, — după cum scrie „Patria“ — a disolvat congresul bisericesc, pentru ca acesta să nu-și pótă deprinde dreptul sêu de a controla actele sevîrșite de el și consilierii sêi în paguba bisericii pe care a compromis-o și rușinat-o. Ètă câte va șire din articolul „Patriei“: „Acest mitropolit este o nefericire. Lipsit de sciință, de încelepciune, de blândetă apostolică, de adevêrul buzelor, de moral și de demnitate, el nu are nici o calitate, care să-l facă vrednic de a fi arhieru.“ E nespus de regretabil, că în aceste timpuri de necredință și de materialism în fruntea bisericilor sînt puși ast fel de bărbați, cari sînt de parte de a fi următorii Apostolilor, cari risipesc, în loc de a aduna. Și e și mai trist pentru biserica română din Bucovina, care e singurul asil de mântuire, singura apărătóre a limbii și naționalității în mijlocul feliuritelor asupri și persecuțiuni, care vin din tóte părțile.

Conferințele Slovacilor. Conducătorii acestui popor, basându-se pe cuvintele prim-ministrului actual, care a promis în programul sêu, lege, drept și dreptate, pe cum am fost notat în numărul trecut, aũ conchemat și ținut mai multe adunări naționale. Dintre acestea mai însemnate aũ fost cea de la Liptó-Szt.-Miklos și Modra, la cari aũ participat cam la 5000 de ómeni. În adunările acestea Slovacii și-aũ spus gravaminele și și-aũ format așa zicênd programul național. În acesta ei cer: Lărgirea dreptului de alegători, regularea cercurilor electorali după numărul alegătorilor întroducerea votărei secrete și curățenia alegerilor, pentru ajungerea căreia pretind ca votarea să se facă în mai multe locuri, ér nu numai în un loc, ca până acum. În locul al doilea voese, ca libertatea de întruniri și reuniuni să fie

Baronul telegrafă chiar în ziua aceea: „Cât costă?“ Răspunsul relativ suna: „Un ducat imperial tot fontul de acte.“

Baronul se învoi și după câte va săptămâni primi procesul. Îl cântări. Făcea tocmăi opt măzi și 22 de fontii. Buretzky, inspectorul, voi se cântărescă și epistolele de cessiune a celor 228 membri familiari „și acele se țin de proces, greutatea lor încă trebuie plătită.“ La acesta baronul erupse furios, și lăsă ca pentru acei 7 fontii cât cântăriaũ cele 228 epistole de cessiune să fie acusat separat. În tăcere înse își rîdea în pumni, căci el primi pentru acei bani două procese. Afacerea o termină repede.

Și pe cum vom vedé din cele următóre, succed câte o dată și cele mai mari prostii.

Baronul specula așa: Advocaților bêtâni nu-i de a li se încredința așa o raritate de proces. La procese lungi trebuiesc advocați tineri. Advocații bêtâni nici de aceea nu sînt buni, căci își aũ renumele lor, și chiar de aceea nu se încumetă a întreprinde o prostie, pe când câte o dată chiar și o prostie pôte aduce folos în procese.

El căută dară un avocat tînăr fără renume, pe Dr Mihail Garaba, lui îi concređu procesul Buretzky.

Mihail Garaba se apucă de lucru, studiă înfiorătóreia afacere, se informă, alergă în sus și în jos, făcu curte dómnei judelei respectiv, și într'o bună diminetă câștigă procesul cel de o sută de ani a familiei Buretzky.

„Acesta-i puiul dracului!“ strigă baronul jucând de bucurie. „Din acesta trebuie să fac om renumit!“

Înainte de tóte se puse în trăsură și alergă în țara de sus, unde locuiaũ sermanii membrii ai familiei Buretzky, spre a vedé ce impresiune va face asupra lor aceea scire. De această plăcere nu se putea lipsi.

La reîntórcerea acasă aranjă în palatul sêu un banchet splendid în onórea generalului avocat.

Când se presentă acesta, baronul îl îmbrătoșă și-l sărută, apoi trebui să se urce pe o tribună a nume ridicată în salon spre acel scop, și să povestescă de cursul procesului până la stadiul nltim.

Festivitatea decurse splendid champagne era escelentă, mîncările alese, și tînêrul avocat fu obiectul admirării și invidiei generale.

Cu atât mai tare se minună baronul în ziua următóre, când avocatul, (care-și primise cu săptămâni înainte splendidul honorar,) îi trimise o notă de următorul cuprins:

Pentru aparițiunea la banchet	40 fl.
„îmbrăcarea hainelor de salon	5 fl.
„resumarea proces. Buretzky	200 fl.
„predarea personală	50 fl.
„trăsura în colo și în cóce	4 fl.
„bacșișuri	3 fl. 10 cr.
suma sumarum	302 fl. 10 cr.

„Al dracului lucru!“ cugeta Nabob. „Eũ daũ în onórea lui soiree, fac pentru el reclama, și acum să-i plătesc apariția lui și reclama mea. E bine! Și scóse din portefeurile 302 fl. și-i trimite.

„Salut pe domnul avocat!“
Când primi domnul Michail Garaba banii, îngălbini de frică.

Căci el voi numai să facă o bucuriă baronului, ca mulțămită pentru festivitatea de ieri, cređênd, că baronul ia răspunde voios: „Din acesta va fi un proces, tînêrul meu amic!“

Acestă întorsătură fũ nenaturală. Și nici nu rămase lucrul într'atâta, că încă în aceea zi aduse servitoriul baronului un comput teribil de lung, în care erau compute advocatului tóte mîncările beuturile, cigările și luminările arse. Suma sumarum 500 fl. Garaba băgă mâna în pungă și scóse 500 fl. „Ia-i, Iohan, du-i domnului baron și-i spune că-l salut.

Acestă întorsetură inspăimântă pe baronul éráși.

„Doctorul e puiul dracului! El plătesce. Te miri cea mai urma după asta!“

Acesta așa și fu, că după câte va zile baronul a fost citat la poliție.

„O afacere importantă,“ zise șeful poliției, „dta n'ai drept de crișmarit!“

„Ce înțelegi prin asta?“ — întrebă baronul indignat.

Șeful poliției apucă un act, și-i arêtă baronului computul ce-l trimisese el advocatului.

„Ètă DTA ai vîndut mîncări și beuturi, fără concesie, și ești prins cu fapta în mână, nu mai poți nega.“

„E bine!“ zise baronul plătesc totul, dar pe hoțul de avocat îl denumesc director dominal! Cât face pedépsa?“

Și cu acesta s'a finit vestitul proces Buretzky, dar și — mania de procese a baronului Balácsy.

(traducere.)

Ioan Pop Reteganul.

regulată prin lege. Referitoriul la administrația dorește, ca în comisiunile administrative să nu fie aleși și amployați comitatensii și comunali. Legile politice-bisericesci să fie revădute, zic Slovaci, și cu deosebire cele ce se referesc la căsătoria civilă obligatorie, lăsându-o acésta cel mult facultativă. Cer mai de parte validarea articolului de lege 44 din 1868 despre egala îndreptărire a naționalităților. În fine invită guvernul, ca să înființeze o școlă superioară de industrie în Liptó-Sz.-Miklos cu limba de propunere slovacă și o altă școlă de agronomie cu aceeași limbă de propunere.

Ziarele magiare, înțeleg cele șoviniste, în cererile Slovacilor, vęd fire de ale panslavismului, care s'ar fi străplântat din Austria, și acésta o deduc ele mai ales din împrejurarea, că Slovaci au mai hotărît în adunările lor, ca cu ocaziunea viitoarelor alegeri dietale să pună în candidatură bărbați de aceea, cari ajunși în parlament vor forma partidul național slovac. Altele provocă guvernul, ca să petrecă cu atențiune toți pașii Slovacilor, și după ce nu pot excepționa programul, supușionează intențiunii rezervate.

Așa au făcut Slovaci. Țr noi? Noi ne ținem și acum de scripta ministerială din era Bánffy, prin care s'au oprit adunările noastre naționale, cu tóte că nu ar strica, dacă ne am cerca norocul, ca să ne convingem, dacă întru adevăr este timpul legii, dreptului și al dreptății.

Revistă politică.

Afaceri interne. Compatrioții nostri de o cam dată sint ocupați cu celebrarea aniversariului al 50-lea de la mórtea poetului Petöfi. La sêrbătorile, ce se vor aranja în Sighișóra vor lua parte și Sașii mai moderați.

În zilele trecute primariul Fiumei, Valencici, a fost primit în audiență de către prim-ministrul magiar. La întrebarea primariului, că ce are de cuget să facă ministrul Széll în cestiunea fiumană, acesta i-a răspuns, că el dorește din tot sufletul ca mărăgăritariul Ungariei să înflorască, dar se va opune pretensiunilor autonomiste, cari lovesc în demnitatea statului. Le va face unele concesii, cari înse nu vor fi în contra legilor esistente obligătoare pentru tóte părțile țării. Ca să se restabilească pacea, ministrul va dispune, să se facă alegeri noué, din cari să iesă învingătoare elementele mai moderate. Din incidentul, că ministrul president se sfătuiesc cu primariul și nu cu guvernatorul Fiumei, Szapáry, foile unguresci trag conclusiunea, că acesta va dimisiona, prin care fapt Fiumaniii vor căpăta curaj și nu vor abzice de ideile lor autonomiste.

Austria. Nemții din Austria s'au supêrat foc pe pactul încheiat cu Ungaria. Creștin-socialii provocă tóte partidele la luptă în contra Ungariei, unde, cum zic ei, o clică domnesce asupra intereselor Austriei și a popórelor ei. Progresiștii

germâni în pactul cu Ungaria vęd o călcare a constituției, un pact păgubitoriu pentru Austriaci și o decădintă economică. Germâni liberi clasifică pactul de un mijloc de a strica sentimentul moral al poporului, de un focular de unde se pot nasce multe pericole neprevădute.

Ziarele Cehilor tot mai tare insistă asupra modului de a rezolva cestiunea limbilor prin lărgirea cercului de activitate a dietelor provinciale, fiind de părerea, că numai în forma acésta se pot complana lucrurile.

Altoia li se pare ca necesară revizuirea constituției. Planul acesta e vędut cu ochi rēi din partea ziarelor magiare. Ele pe lângă tótă iubirea, pe cum se laudă, ce o au pentru constituționalism, totuși preferesc în Austria o domniă absolutistică, de cât ca să fie revădută constituția.

Hollanda. Conferința de pace se apropie de termin. Buna înțelegere nu a fost nici în conferințele din urmă, în cari s'au cetit rezultatele la cari au ajuns după o muncă destul de îndelungată. În acestea mai mult de cât ori cine altul au stricat acordul delegațiilor Statelor-Unite. Mai întâiu s'au opus deciziunii, prin care de la sentința adusă din partea tribunalului ales nu se dá apelația, și a fost de lipsă ca să se schimbe terminii, pentru ca să concurgă și Statele-Unite cu votul lor la primirea acestei instituțiuni salutare. Apoi au contrastat altei rezoluțiuni, prin care se interzice folosirea materiilor explosive aruncate din balóne asupra inamicului. În renitența acésta perseverază și acum. S'au fost opus și delegații României, Greciei și Sêrbiei articolului 27 referitoriul la instituțiunea tribunalelor de arbitriu, în care vedeau pericolitate interesele statelor mici. Dar după esplicările și enunțațiunile președintelui secțiunii acesteia Burgeois, s'au alăturat și ei la părerea majorității.

Delegații acum se ocupă cu formarea protocolului de încheiere, pe care va trebui să-l subscrie cu toții și în care se vor espune conclusele la cari au ajuns și dorințele, ce le mai au delegații. Conclusele ori rezoluțiunile sint puține și se referesc la instituirea tribunalelor de arbitriu, la regularea legilor de rășboi, și la oprirea de a folosi materii explosive ori producătoare de gazuri stricacióse pentru sănătate.

Dorințele delegațiilor sint cuprinse în 5 puncte, pe cum: moderarea inarmărilor, ținerea unei alte conferințe, carea să stabilească drepturile și datorințele puterilor neutrale, uniformarea armelor, ținerea unei conferințe, carea să se ocupe cu reformarea convențiunii de la Geneva, și în fine, ca cestiunea bunurilor private, a bombardărei cetăților și satelor pe cum și jăfuirea lor în cas de rășboi, să fie pertractată cu o altă ocaziune.

Conferința se va termina cu sfirșitul lunii acesteia.

Sêrbia. Ex-regele Milan vędend că pașii făcuți pentru estirparea radicalilor sint desapropați din partea tuturor și cu deosebire din partea Rusiei, a început să-și schimbe conduita față de unii din șefii radicalilor, imbiându-i cu agrațiare, carea fuse nu a fost primită din partea acestor areștați.

Rusia ca să-și arete antipatia față de stările actuale din micul regat și indirect aprobarea radicalilor, a fost decorat pe ministrul plenipotențiar sêrbesc din Petroburg. Țr acuma ca să siléscă guvernul sêrbesc, ca să nu aducă lucrurile până la extrem și să dea pace radicalilor, are de cuget să-și intrerupă legăturile diplomatice, până când lucrurile nu vor veni în statul lor normal.

Statele Unite. Americanii din Statele Unite în lupta lor în contra Filipinenilor în parte și-au ajuns scopul. Insulele acestea acum sint în posesiunea lor. Dar numai pe din a față. Căci considerând lucrul mai de aproape, indigenii de loc nu sint îndestuliți cu noul stăpân. Ei vrēu libertate. Garda lor națională încă se menține, care la fie care moment molestéază trupele americane mai mici. Crușimile ce le au esercitat soldații americani față cu indigenii au potențat în aceștia ura deja concepută în contra noului inamic, Țr în Americanii din republiă au stîrnit desaprobare.

Voluntarii americani încă sint neîndestuliți și vor părăsi insulele. În locul lor vor fi trimiși soldați regulari, cari ca să termineze mai ușor cu locuitorii nouei posesiuni, se vor folosi, ca și în rășboiul cu Spaniolii, de melinită. De aci se esplică opusēțiunea desvoltată de Americani, în contra conclusului de la Haaga de a se abandona materiile explosive.

Correspondințe.

Valea murēșului, 1899 — Iulie 14.

La ajutoriul de stat.

Se cere din nou o jertfă preoțimei. Va puté aduce acésta jertfă sau ba? — vom vedé!

E dureros înse că, atunci când biserica e atăcată; biserica — baza naționalității noastre — pentru apêrarea ei, se cer jertfe tot numai de la preot. Asta nu e bine.

Biserica stă din preoți și laici. Laicii strigă: Înc'o dată preoți! dați dovadă că sinteți vrednici de strămoșii vostri, cari au umblat cum au putut, s'au împărtășit esclusiv numai de traiul țeranului, dar au rémas români, și au păzit neatinsă instituția acésta sfințită și mărăță!

Sună frumos vorbele. E fôrte bine, dar este un „dar“ și un „ore“.

Óre numai tot preoțimea singură să aducă jertfe tot de una?! Dór nu va vre românimea să facă din preoții sēi martiri și proletari!

Am auđit o dată pe un om vrednic vorbind așa: Preoțimea sau se susține de stat, sau se susține de popor — sau se susține ea pe sine prin muncă încordată și grea peste măsură. Dacă laicii vrēu ca preoțimea

să se susțină de stat — atunci nu aștepte ca să nu fie plecată stăpânului. Dacă se susține din hârnicia sa, atunci nu poate lupta pentru popor fiindu-i tot timpul cuprins cu muncă — și dacă poporul ar pretinde-o acésta îi s'ar pute răspunde: nu ne dați nimic — de nu lucrăm, murim de foame.

Rămâne ca preotul să fie susținut de popor, pentru ca poporul să pótă zice preotului: Al nostru ești, cauzele noastre trebuie să-ți fie sfinte, căci noi te susținem.

Și după ce în aceste vremuri grele, când nici un laic nu-și ridică glasul să strige: Credincioșilor săriți să ne scăpăm, să ne mântuim preoțimea pe sama noastră, în aceste vremuri grele, trebuie să strig eu laicimii noastre: Ce gândiți? Așa de puțin sintem înaintea voastră — noi preoții vostri, în cât să nu se afle nici un laic, care să facă atenți pe cei alaiți credincioși, că a sosit timpul — când poporul să sară „în ajutoriul“ preoțimii și pe lângă totă sărăcia să o susțină, să o ridice materialmente?!

Mi s'ar pute obiectiona, că preotul numai suferind alături cu poporul, îi pótă sci necasurile și îi pótă fi apărător în lipsele lui, ér un preot „domnit“ își va uita de popor. Nu-i adevărat!

Da, zic și eu, că o preoțime susținută de stat își mai pótă uita de popor — dar o preoțime „domnită“ prin sucursul poporului credincios — nici o dată. Avem o greșală noi românii toți — étă-o: Preoțimea așteptă totul, tot de la Blaș, laicimea așteptă totul, tot de la preoți. „Preoți cu crucea în frunte.

Bine, dar nu Blașul singur cu preoțimea constituie nația noastră! E vorbă de aceea, că preoții să fie plătiți de stat ori ajutamați. Blașul lucră, se sbuciumă, luptă din toate puterile. Preoții se interesază încep a suleva cestiunea prin foi. Unii renunță la tot ajutorul. Alții lipsiți și necăjiți cred a comite păcat, luând pânea oferită de guvern din gura propriilor copii săraci și flămânți. — nerenunțând așa de marinos ca cei dintâi, aceștia tac. Alții apoi „forțe“, dar „forțe“ puțin cer să-și capete ajutorul.

Blașul lucră leal, perfect. Preoțimea încă luptă cum pótă, dar totuși cinstit. Ér alții, cari ar fi chemați în vorbă tac, de te omoră cu tăcutul.

Ar fi vremea să vorbescă, dar ei, laicii, tac, așa că sint constrâns ca să-i recer eu și să-i rog să se pronunțe, să-i audim ce zic. Ce sfat ne dau ei, sau ce ajutor ne pot presta? Mi se va zice, că fiind preot cu crucea în frunte ce îți trebuie ajutor? Da, îmi trebuie, căci de când știu eu la toți oficialii li s'au înmulțit plățile, numai a preotului tot scade, îmi trebuie și ne trebuie căci în general avem cualificațiunea ce o poftesce acésta.

Dacă preoțimea va tot aduce din timp în timp, jertfe, de la o vreme ne vom trezi cu o preoțime proletară, sărăntocă, carea numai cinstite nu va fi pentru români!

Nu-ți e mai ciudă de cât atunci, când câte un Român de al nostru, care înótă pe cât pótă în materialism, strigă ca mușcat de șerpe, când e vorbă de ajutorarea preoților, că Dl Christos și apostolii n'au umblat după avere etc. Nu-mi e intențiunea ca eu să mă provoc la ast fel de ómeni și să-i rog, ca cu toții să sărim în ajutorul bisericii, care ne e mamă la toți, ei mă adresez către

acea, la a căror inimă zace întru adevăr binele bisericii, zicându-le, că a sosit timpul nu al vorbelor, ci al faptelor.

„Delagheja“.

Cestiunea autonomiei și a ajutoriului de stat în diecesa de Oradea-mare.

Mișcarea, ce s'a fost început în archidiecesă referitoriū la ajutoriul de stat și la autonomia, carea în timpurile mai din urmă și-a aflat răsunset în diecesa de Gherla, s'a străplântat acum și în diecesa Orăđii-mari. Dăm mai la vale un proiect de rezoluțiune primit în conferința preoțescă din protopopiatul Sătmarului, care e de acord deplin cu rezoluțiunile, cari s'au luat și pe airea în afacerea acésta. Sperăm, că exemplul preoților din districtul Sătmarului va fi imitat și de alții așa, ca la momentul decisiv, preoții nostri, din toate diecesele, să fie cuprinși de același cuget, să aibă aceleși simțiri.

Din tractul Orăđii-mari.

În conferința preoților din protopopiatul Sătmarului ținută în 23 Iuliu a. e. în comuna Csenger-Ujfalú, notariul tractual *Vasiliū Ardelean* preot în Vetiș, a înaintat confratilor săi preoți un proiect de rezoluțiune, care a fost primit din partea conferinței preoțesci. Proiectul se ocupă cu cestiunile actuale ale autonomiei bisericii gr. cat., ajutoriului de stat în legătură cu congrua catolicilor, a limbii liturgice magiare și a iubileului bicentenar al s. Uniri. Étă proiectul amintit:

1. Considerând, că ritul limba datinile și întrégă istoria bisericii noastre gr. cat. române sint cu totul deosebite de ale bisericii rom. cat., cu care se intenționéză a ne îmbina în un trup autonomie; îngrijați, că prin contopirea bisericii noastre în autonomia bisericii rom. cat. elenodiile bisericii noastre gr. cat. se vor espune slăbirei — ma însă-și biserica se va zgudui din temelii, — basați pe actul prin care biserica noastră s'a unit cu Roma, — act sancționat prin bule papale, — și prin care unirea se condiționa numai de la primirea celor patru puncte dogmatice comune cu biserica rom. cat.:

Conferința dorește pentru biserica gr. cat. autonomia separată de a bisericii rom. cat.

2. Considerând, că augmentarea congruei și ajutorul de stat este chestia, care jienesce preoțimea gr. cat. română, nu pentru că acésta preoțime, ca cea mai modest dotată, mai dinastică și mai suprem patriotică n'ar fi cea mai demnă de acésta considerațiune, dar pentru că statul cu ajutorul său vinéză și acum ca tot de una a cumpéra consciințe, de la cei cu inger mai slab, și chiar pe obolul poporului român; luând în considerare, că ajutoriul ce-l imbiă statul pentru clerul gr. cat. român este din averea țării, unde concurge cu obolul său și poporul bisericii noastre gr. cat.:

Conferința află just, ca preoțimea gr. cat. română să-și pretindă partea sa din visteria statului, să respingă cu indignațiune ingerința factorului incompetent în administrarea bisericii noastre, prin care ingerința nejustificată, după ce clerul gr. cat. român atât cel superior cât și cel inferior a fost tot de una la culmea chemării sale, se subminează auctoritatea bisericii și a Ven. Ordinarat:

Conferința declară, că ajutorul de stat numai atunci îl va lua în considerațiune, dacă acela se va împărți prin Ven. Ordinariat, fără a se dejosi și umili clerul la insinuațiuni de a subalternilor de la administrațiunea civilă.

3. Cu privire la pretenția limbii magiare, ca limbă liturgică, carea e în postulat al acelor nenorociți, neofiti, patrioți patentați de 50 de bani, cari abuzéză de credulitatea poporului credincios, de și acel popor și-a păstrat legea și datinile strămoșesci tot de una cu scumpătate, — acei neprecugetați inse bagă politica în biserică, în altar chiar, ceea ce tot de una a fost desastros pentru religiune:

Conferința rógă pe Ilustrul cler superior, ca în o cestiune atât de gingasă să dea deslușirile necesare la locurile competente, ca nu cum va pentru eventuala rezolvire nenorocósă a aceleia, să se aducă desastre asupra s. Uniri.

4. Conferința se unesce și se declară solidară la solemnitățile, demne de iubirea bicentenară a s. Uniri, ce se vor aranja la timpul său, cere și așteptă grațioasele dispozițiuni ale Ven. Ordinariat.

Pentru pertractarea mai meritorie a acestor cestiuni marcaute conferința rógă maritul Ordinariat, să conchieme sinod mixt constatatoriū din fii credincioși ai acestei diecese.

Astra.

Adunarea în Iclânzel din 11 Iulie 1899.

Despărțemintul XXV (Ludoș) al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ și-a ținut adunarea generală din ast an în comuna Iclânzel. Mi-a fost dat și anul trecut să asist la adunarea acestui despărțemint. Ce aspect trist atunci!! . . . Frumósă și spațioasă biserica din Luduș era în contrast bătătoriū la ochi cu neînsemnatul număr al celor prezenți. Abia se puteau observa — a fără de membrii comitetului — câți va domni și dame, ce putea-i să-i numeri pe degete, ér poporul absentă de tot.

Era de temut, că tot așa va fi cercetată adunarea și în anul acesta, cu atât mai virtos, că membrii acestui despărțemint erau în număr mic, timpul se vedea nu prea favorabil, ér lucrul câmpului în toiul său.

Cu toate acestea ori ce temere a dispărut, când sórele se ridică spre amezi. Uruiaș trásurile pe toate drumurile aducând pe cei ce aveau să ridice reușita acestei adunări.

Adunarea despărțemintului XXV a fost imosantă.

Spiritual câmpenilor a ascultat de vócea consciinței lor și de glasul timpului și lăsând toate ale sale au alergat la Iclânzel cu viu interes în suflet pentru scopul nobil și sfint al Asociațiunii.

Se începe ședința.

În jurul mesei presidiului sint Dni: Nic. Solomon (preș. de onóre), Vas. Suciū (director), Romul Orbean (secretar), Ioan Boer (cassar) și Vas. Vlása ca membru în comitet.

Urméză un grup de Domni peste așteptare de frumos. Fiind mulți nu-i mai spun cu numele. Cred, că va fi de ajuns să zic, că a fost mai totă inteligința din jur și întrégă tinerimea.

În cerc frumos se întindea apoi admirabila ghirlandă a florilor câmpiei, intrunind atâtea dămine și dășore, cu zimbetul pe buze, cu focul viu în ochi, cu chipul blând simpatie, urmărind cu atențiune și interes desbaterile singuraticelor puncte ale programului. Nu le spun cu numele temându-mă ca să nu las vre una a fară și așa să-i fac nedreptate.

De și starea acestui despărțământ după cum o prezintă raportul secretarului, a fost tristă, numărând 1 membru fondator și 6 ordinari, de astă dată înse se vede, că a luat un avânt gugantic spre progres.

În 2 Martie a. c. despărțământul a ținut o adunare extraordinară, în carea s'a emis o comisiune în persoanele dlor Orbean și Vlassa, cu scopul de a întreaga întreg ținutul aparținător acestui despărțământ și astfel a face propagandă pentru înscrierea de membrii. Comisiunea și-a împlinit misiunea. Resultatul fu următor: 28 membrii ordinari și 22 membrii ajutători. După raportul comisiunii, al dlui secretariu și cassar, cari toate au fost luate spre știință, s'au mai înscris membrii noi dñii: Flaviu Pop și Maior drd în med. ca ajutători și dl mare proprietar din Grebeniș Cormoș ca membru pe viață cu 100 fl. Când cassarul anunță după aceea un nou membru ajutător în persoana dășorei Măriora Murășan (Chimitelnic), un puternic „să trăească” isbucni din toate pepturile și ochii tuturor căutau pe gentila membră, ca pe un bun augur.

Ședința se încheie cu propunerea dlui Niculae Solomon, ca pe viitor, cu ocaziunea adunării generale a acestui despărțământ să se cetască și o disertație populară, căci e păcat, ca să nu se facă nimica pentru poporul ce asista în număr așa de frumos, în cât ne încunjura de toate părțile.

După fie care punct din program, corul tereților sub conducerea dlui Orbean a cântat câte o piesă românească, din inimă românească. S'a cântat: Limba românească, Bravi ostași, Românu (vécuri triste și cine te-a făcut pe tine. Și apoi când toate s'au sfârșit, muzica ne desfătă cu „Ardeleana”, care transformându-se mai târziu în vals, dedu semnalul, că acum e timpul tineretului.

Baremii de și-ar conserva și pe mai de parte avântul, ce l-a luat în ast an despărțământul acesta, și bară-mi de le-ar servi de exemplu despărțământelor, cari mai mult vegetează de cât trăesc.

Ionel Têrnăveanu.

Publicare de concurs.

Până la ziua de 15 August n. a. c. se escrie concurs pentru primirea în *Internatul Vancean de fetițe din Blaș*.

Condițiunile primirii sînt:

1. Pentru o elevă sînt de a se plăti pe un an scolastic 120 fl. solvibili în două sau cel mult patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 3 fl. pentru elevele din clasele elementare și de 6 fl. pentru cele din clasele superioare, apoi 1 fl. pe an pentru bae. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori muzica instrumentală, vor solvi unele taxe moderate.

2. Fiind că elevele vor trebui să porțe vestminte uniforme, se va solvi 14—18 fl. după etatea fie căreia. Uniforma acesta, care se pregătesce în internat, constă din două

surte în formă de rochie, 2 pălării, — una de iernă și alta de vară, — și din o toaletă.

3. La intrarea în Internat fie care elevă va trebui să fie provădută cu: 6 cămeși, 6 camisone, 6 pantaloni, 1 fustă de iernă, 6 servetele, 12 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuși, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lavor de spălat și 6 ștergare.

Obiectele acestea trebuie să fie marcate cu numele elevei.

Pentru suma numită fie care elevă va primi:

1. Instrucțiune în studiile prescrise pe clasele I—VI elementare și VII—VIII superioare, educațiune religioasă-morală și deprinderi în conversațiune magiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoșe și luminoșe provădute cu mobilierul necesar.

3. Vipt întreg și a nume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amezii 3 plesse, Dumineca și în sêrbători, 4, c) la cină două plesse.

4. Spălat, luminat și încălțit. În fie care lună elevele vor lua câte o bae.

5. Instrucțiune în fert, spălat, călcatul cu ferul, coptul pânii, tors, țesut, curățit, grădinărit, croit, ducerea socotelelor economiei de casă, conservatul și aședatul legumelor și victualelor preste iernă, îngrășatul animalelor, prăsirea și ținerea galițelor etc.

La cererile pentru primire e de a se alătura: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Concursele sînt de a se înainta *Prea-veneratului Consistoriu Mitropolitan în Blaș*, alăturându-se la fie care o marcă de 20 cr. pentru spedarea francată a rezoluțiunii. De la cererea de primire nu sînt dispensate nici elevele, cari au mai fost în Internat.

Direcțiunea Internatului de fetițe.

Concurs.

Adunarea generală a despărțământului subseris ținută în 17 Iuliu st. n. 1898 în Reghinul săsesc a decis a da două premii à 15 fl. acelor învățători din raionul despărțământului sêu, cari sau destins prin corul de cântări fie cu adulți sau cu copii de școlă; sau prin pomărit, grădinărit și legumărit.

Spre scopul acesta se provocă toți acei domni învățători, cari doresc a obține acest premiu ca să-și astêrnă rugarea instruată cu atestatul estradat din partea curatoratului bisericesc și aprobat de oficiul protopopesc concernente, subserisei direcțiunii până în prezina adunării generale din ast an, care se va ține la 10 August st. n. în Reghinul săsesc.

De la direcțiunea despărțământului al XXVI al asociațiunii.

Reghinul săsesc la 15 Iuliu 1899.

Petru Uilacan
director.

Ioșif Popescu
secretar.

Noutăți.

Distincțiune. Dl Dr Victor Babeș, direct. institutului de patologie și bacteriologie de la universitatea din București, a fost numit președinte de onore al congresului internațional de medicină, care se va ține la Paris anul viitor. Sintem mândri de această distincțiune, care s'a adus nu numai persoanei, ci întregului popor român. — Ioan Gerasim jude de tribunal în Alba-Iulia a fost distins de Maiestatea Sa cu titlul de *jude de tablă*. Sincerile noastre felicitări!

Între mărirea lui Dumnezeu. Parochia greco-catolică Bucium-sêsa în ziua s. Rusale a. c. a avut bucuria de a se vedé proprietara unui prapor din mătasă vinetă în preț de 112 fl. Acésta o multămesce liberalității următorilor poporeni: Societarii minei „Gheorghina” (Ciobesci) fl. 65.50; Nicolae Ionuț, Aviron Macaveiu, Alesandru Macaveiu iun. și Ioan David Drăgan câte 10 fl.; Alesandru Macaveiu cantorul 5 fl., ér Alesandru Scurtea 2 fl. Porto de peste 3 fl. s'a acoperit din partea capelanului local. Una cer de la Preabunul Dumnezeu, să ne dea să mai putem face așa! *Capelanul.* — *Nastasia Tîlîca* vêduvă a dăruit s. bisericii gr. cat. din loc un rînd de ornate bisericesci în preț de 42 fl. v. a. Dumnezeu să-i primescă jertfa. Chimitelnic la 26 Iuliu 1899. *T. Hârșan* paroch gr. cat.

Director la Năsêud. Comitetul administrativ al fondului foștilor grănițeri năsêudenii a ales ca director al gimnasiului din Năsêud pe dl profesor *Virgil Sotropa*. Alesul a întrunit unanimitatea voturilor. Felicităm noul director!

Un lucru regretabil. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: Se atrage atențiunea autorităților competente din diecesa Gherlei, că ômenii, din aceia-și diecesă, încredințați cu vinderea hainelor bisericescilor lifereză particularilor costume femeesci făcute din ștofă de vestminte bisericescilor. Faptul indigneză sentimentele religioșe ale credincioșilor. Casul s'a întâmplat în o parochia, a cărui pastoriu ne-a rugat pentru publicarea șirelor de mai sus.

Asociațiunea la Deva. Am amintit, că anul acesta adunarea generală a Asociațiunii se va ține la Deva. După cum ni-se scrie acolo s'au și început deja pregătirile. Între sêrbările ce se vor aranja cu acest prilej va fi și o espozitiție viuă care va reprezenta frumoșele porturi din țara Hațegului.

Tunel submarin. Între Englițera și Irlanda e proiectat un mare tunel submarin, a căru lungime ar fi de 55 chm. din car 40 sub mare. Cheltuielile esecutării se ridică la cifra de 300 milioane franci, pe cari câți va bancheri sînt gata a-i și împrumuta. Tunelul s'ar începe în districtul Autrien și s'ar sfârși la Wegtownshire.

Convocări. Despărțământul XXVI al asociațiunii își va ține adunarea generală din anul acesta în 10 August n. în Reghinul săsesc. — Adunarea generală a Reun. femeilor române din Mediaș și jur se va ține la 28 August n. a. c. în școia gr. ort. din Mediaș. — Reuniunea învățătorilor gr. cat. din Archidiaconatul părților Sătmărene își va ține adunarea generală la 10 August n. în Săsar.

Petreceri de vară. În Turda în 6 Aug. cu ocaziunea adunării despărțământului asociațiunii se va aranja o petrecere de vară în Otel Central. — Asemenea se va aranja și în Basna o petrecere de vară în 1 Aug. din incidentul adunării despărțământului în acel oraș.

Mulțămite. Comitetul reuniunii sodalilor români din Sibiu, aduce mulțămitele sale dlui *Dr Ioan Mihu* din Orăștie, care a dăruit reuniunii 62 fl. 73 cr. diurnele sale congresuale și sinodale.

Cas de môrte. *Dumitru Stăncescu* talentatul scriitor și iscusitul povestitor de anecdote a încetat din viață la Axenfels în Elvetia. A fară de mai multe scrieri de valoare literară Stăncescu a fost directorul folositoare publicati „Biblioteca pentru toți”. Odihneză în pace!

Necrolog. † *Anania Hosszu* protopop gr. cat. în Tetiu, diec. de Gherla a repausat la 23 Iuliu n. în al 50-lea an al vieții, al 24-lea al preoției și fericitei căsătorii.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Viața și operele lui
Andrei Murășan.

(Continuare.)

Ce e drept, i-s'a dat ocaziune destul de bună pentru a scăpa de acest oficiu greu și neplăcut, dar el nu voi să se folosescă de ea. A nime în 1855 vechiul său profesor, Simion Bărnuz, i-a esoperat catedra de limba și literatura română la universitatea din Iași, în care sens Bărnuz i-a și făcut invitare. ¹⁾ Dar Murășan n'a urmat acestei invitări, din mai multe motive espuse în o epistolă a sa, din care las să urmeze aci părțile privitoare:

„Cât pentru strămutarea mea la Moldova, trebuie, să vă spun, că pentru de o cam dată mă resolv a rămâne în postul, la care mă afl, mai ales luând în considerațiune și împrejurarea, că am servit statului austriac în calitate de translator și concipist 6 ani, în cât îmi mai lipsește 4 ani, ca să fiu capace de pensiuine, atât eu, cât și soția și pruncii, la venirea unei morți timpurii, mai în colo precugetând și la aceea, că de și lăfa anuală de 325 galbinii este onorifică pentru un bărbat, mai ales necăsătorit, pe lângă totă scumpătatea, ce domnesce de o cam dată în principate, pentru un părinte înse cu familie numărösă, cum sint și eu, crede domnul meu, că nu este de ajuns, nici pe lângă cea mai mare economie. Apoi de la o miserie sigură, care mă dedași a o trage după mine, la alta nesigură, pe care nu o pot cunoșce din toate părțile, îmi vine cu greu, să mă strămut.

„Domnul meu! Datorința de părinte mă face a mă îngriji pentru viitorul familiei mele în cas de morți, apoi acel viitor nul pot ajunge de cât sau prin o pensiuine de care la dvăstră, pe cât știu, la femeii nu există, sau prin o lăfa bună, din care să fiu în stare a-mi pune ceva la o parte în tot anul. În Austria lăfa-mi este mică, pensiuinea înse-mi asigură pe femeie și pruncii de la cerșirea pe la ușile creștinilor; în Moldova nu mă pot bucura nici de una, nici de alta. Nu de lăfa, căci abia ajunge pentru trebuința de totă ziua; nu de pensiuine, care nu există în felul acesta. Pe lângă acesta, starea cea precară a principatelor în timpul de față, pentru un om cu familie încă nu este prea atrăgătoare, nu pentru opozițiunile cele de acolo, cari întru adevăr sint nubecule, ci pentru cele din afară, cari samănă a orcană. Aședându-se o dată principatele de la Dunăre definitiv, și patriotic, de care se află însufleșii cu distincțiune frații moldoveni, atunci eu voi fi cel dintâiu, care voi cânta, cum am cântat și în anul presinte:

Te salut Moldova, țară renumită,
Patria lui Ștefan, marelui erou,
Căci cu mic, cu mare, cu Domn și elită
Îți prepari 'n lume un viitor nou!

Eu ași fi cel dintâiu, care ași cere post
amăsurat puterilor mele în Moldova.

¹⁾ Vezi Amicul Familiei; 1890 Nr. 18.

„Avuși bunătate a zice, că venind acolo ași avé ocaziune a vieții mai conform naturei, pentru care am fost chemat.

„Domnul meu! Chemarea mea ar fi fost să mă cuprind cu Pegasul, aspirând la Olimp, și ca să o pot face acesta bine, aveam trebuința de câte va peregrinajuri pe la pământul cel clasic, ér nu să vind participii, sau, ce e mai rău, să traduc guvernului meu hârtii ciocoesci, pe cari consoții mei sau nu le vor, sau nu le pot descifra; acesta înse a-și fi putut-o face numai având o moșioră sau un capitalaș, care să-mi verse pe tot anul un venit sigur de 400—500 galbinii, sau având un post de bibliotecar cu lăfa bună.

„Iértă, bunul meu profesor, că mă espectorai cu atâta sinceritate, și nu lua în nume de rău, dacă împrejurările de o cam dată nu mă iértă a mă amăsura dorinței dvăstre.“ ²⁾

Rămâne deci și pe mai de parte în oficiul său de translator și concipist în Sibiu până în luna lui Aprilie 1861, când dimpreună cu mai mulți funcționari fu pus în disponibilitate, cu plata întregă. După aceea contele Mikó îl chiamă la Cluș tot în calitate de translator și concipist și îi trimite chiar și decretul, dar el din motivul, că este prea bătrân să învețe a concipia unguresce, refușă această invitare și se întorce érá la Brașov, la locul gloriei sale.

III.

„Icóna creșcerii rele“.

Obiectul. Specimene. Limbajul și stilul.

Andrei Murășan, pe cum am mai amintit, pe timpul, când era profesor, s'a ocupat mult și cu literatura pedagogică, ce e drept, nu ca să întemeieze sisteme pedagogice, nu cu gândul de a îmbrățișa și de a cultiva și dînsul literatura pedagogică, ci singur pentru cultivarea sa proprie. Dar vedând, că — pe când Francezii, Anglezii și Germanii au deja o literatură pedagogică dezvoltată — scriitorii români nu dau nici o atențiune literaturii pedagogice, de și ramul acesta al literaturii are cel mai nețăgădnit rol în propagarea culturii și în educațiunea națiunilor, instinctive s'a născut în dînsul idea, ca prin o traducere românescă, să pună basă literaturii pedagogice la Români.

Și, în adevăr, la 1848 Murășan a și scos la lumină, în tipografia lui Ioan Gótt din Brașov, cartea sa: Icóna creșcerii rele, tradusă și prelucrată conform relațiilor românesce după Krebsbüchlein, adevă după Cărticica Racului a renumitului pedagog german Cristian Gotthilf Salzman. ²⁾

¹⁾ Epistola de datul 4 Nov. 1855 a lui Andrei Murășan, publicată în Amicul Familiei; 1890 Nr. 18.

²⁾ Cristian Gotthilf Salzman s'a născut la 1 Iunie 1744 în Sömmerda lângă Erfurt în Germania, unde tatăl său era preot. Studiile teologice le-a absolvat în Iena, la 1768 a devenit preot în Rohrborn și după aceea în Erfurt. Ca pedagog s'a făcut cunoscut prin Krebsbüchlein și Konrad Kiefer. În 1781 funcționează ca catechet la Filantropinul din Dessau, la 1784 întemeiează Filantropinul din Schnepfenthal, care stă și până azi. A murit la 31 Octombrie

Părintele Filantropinului de la Schnepfenthal în Cărticica Racului dá povețe ironice pentru creșcerea rea a copiilor, pe fața cărții se vede un rac mare cu trei mai mici, cu cuvintele: „Voi face, bădișorule, dacă mai întâiu voi vedé, că faci tu.“ Murășan în Icóna creșcerii rele de asemenea dá „un îndreptar pentru orii ce părinte înțelept“, prin care vre să arete defectele creșcerii rele, și arătându-i-le, să schimbe cursul acelora. Principiul cărții sale este: „Fă așa, dacă vrei, ca fiul tău să fie rău“, sau cu alte cuvinte: „Nu fă așa, că nu e bine.“

Icóna creșcerii rele, care pe lângă Cărticica Racului mai are și un „adaus“ de Carol Han, întregă se compune din tablouri și scene, unele compătimitore, altele revoltătoare, luate din familii din toate clăsiile societății. În fie care vedem numai părinți nefericiți și copii încă și mai nefericiți. O singură scenă, sau întâmplare nu cuprinde cartea acesta, de care noi să nu fi vedut, orii să nu fi audut în viața practică.

Cine ore nu cunoșce părinți, cari se plâng, că copiii lor sint răi, neascultători și îndărătnici, de și le-au dat cea mai bună creșcere? Cine n'a vedut mame, cari dojenesc sau bat, fără cruțare, pe copiii lor, pentru o mică greșelă comisă chiar atunci, când aceia voiau, să facă ceva surprindere plăcută mamei lor; sau mame aduse în perplesitate și rușine prin fiecele lor limbute și răsfățate? Au doră va fi cine va, să nu fi vedut părinți poftind de la fiul lor, să fie chiar așa de cu minte, pe cum sint ei, să nu fugă după un fluturel, ca să-l prindă, sau după o floriceică, ca să o rumpă?

Mulți vom fi vedut de bună samă părinți, cari se certy la olaltă înaintea fiilor săi, vorbesc pe alții de rău, se jocă cu vorbe frivole și glume impie, și totuși ar vré, ca fiul lor să nu aibă scăderile acestea.

Unii își vor deda copiii cu minciuna încă de mic, mințind înaintea lor numai din glumă; alții érá se vor bucura, că copiii lor așa de frumos au știut-o suci, și a se scăpa de pedepsă prin câte o minciună bine socotită, ba încă vor lauda și remunera pe copiii lor pentru o atare bravură de minciună, și cu toate acestea ei se vor mira mai tare, vedând mai târziu, că fiul lor au devenit mincinos și înșelător.

Sint mame, cari vor îndopa cu cele mai molatice mănăcări pe fiul lor iubiți; tătâni, cari vor deda pe fiul lor încă de mic cu bentura, îi vor învăța, să fie gingași în mănăcare și îmbrăcăminte, să se păzescă de totă adierea vîntului. Și apoi cine se va mira mai tare, dacă acești copii cu timpul vor fi nesățioși, risipitori, invalidi și inerti?

Prof. Ioan Raț.

(Va urma.)

1811. Scrierile sale pedagogice, cari toate se caracterizează prin claritatea ideilor și fluiditatea stilului, mai recent au apărut în colecțiunea Die Klassiker der Pädagogik, Langensalza 1894, vol. III și IV, unde se află și Cărticica Racului.

Amalrich regele Ierusalimului și cei doi peregrini.

(Narațiune istorică).

(Continuare.)

Peregrinii retragându-se la o parte se socotiră ce să facă. Kuncz zicea: „Ore pécătuim noi, dacă lăsăm pe ucigașii ca să infigă pumnalul în Nureddin? Trăind dînsul creștinii ajung pradă urgiei lui. Ce crești tu? Să-l lăsăm neconturbați?”

Bernhard de Zollingen dând din cap îi replică ast fel: „Nu e bine așa. Dacă el a omorît atâția omeni, despre aceea are să-și dea samă înaintea lui Dumnezeu. Datorința noastră este, să-l facem atent despre ceea ce îi se gătesce, la din contră și noi ne facem părtași omorului. Fapta acésta pôte o să-i móie inima lui împetrită și ne putem aștepta, că în semn de grațitudine să lase castelul în pace!” Părerea lui Bernhard fu primită și ambii se apropiară în liniște de cortul lui Nureddin. Sentinela durmia. El o deșteptară și i-a rugat să-l conducă fără întârziere înaintea lui Nureddin, ca să-i vorbească, fiindu-i periclitată viața. Turcii mai întâiu nu voiaii, în urmă cedară și unul dintre dînșii intră în cort. Reintorcându-se le zise să-i urmeze. Nureddin sculându-se îi primi cu o privire aspră. „Ce aveți voi de a-mi spune; voi cari v'ați deslegat ca să fugiți?”

„Ne rugăm, să fii liniștit“, zise Kuncz „și să ascuți, ce avem de a-ți spune. Nu tăgăduim, că n'am voit să fugim. Dar acésta nu e crimă, pentru că fie care om trebuie să țintescă într'acolo ca să-și susțină viața cât se pôte mai mult. Nouă ni-se pare, că Dumnezeu ni-a dat gândul acesta chiar pentru binele tēu. Peste o óră, au să vină doi ucigași ca să te omóre. Fii cu grijă! Le am aușit bine tot planul, dacă vrei, ți-l spunem din cuvînt în cuvînt.“

Nureddin era să nu le dea nici un creșmînt povestirei, dar dînșii au reprodus planul ucigașilor în tocmă. Împrejurarea acésta îl făcu să le credă. Apoi porunci paznicilor să aducă în cort un cadavru și să-l așeze în locul ce-l va aréta dînsul; ér el să se culce și să se facă că dorm. Nureddin voia să se retragă în fundul cortului și de acolo să pândescă. Păzitorii se reintórseră în dată cu un cadavru, pe care îl așezară pe așternutul comandantului. Nureddin luându-și turbanul de pe cap îl puse pe capul cadavrului, apoi se retrase într'un colț al cortului. Abia se împlini óra și două figuri apar înaintea cortului tērându-se pe mâni și picioare. Ambii aveau cuțite în mâni. El se apropiară încet de pat, desfac învelitorea și lovesc fără milă cu pumnalele în cadavru.

„E de ajuns.“ zise unul; „I-am nimerit tocmă în inimă, veți că nu se mai mișcă. Să grăbim, nu cum va să ne găsească cine va.“

Într'aceea Nureddin ridicându-se încet se apropie de dînșii și strigă: „Sint ucigași în cortul lui Nureddin!“ De o dată s'ar păzitorii și cei doi peregrini, pun mâna pe ucigași și le leau pumnalele. Sgomotul a deșteptat și pe cei alalți soldați, într'un minut cortul fu ticsit de soldați.

Nureddin le porunci să stea de pază până dimineța și să grijescă nu cum va să le scape din mână ucigașii. După acestea lăsă să se ducă cadavru, apoi culcându-se érá-și durmi ca și când nu s'ar fi întîmplat nimica.

Dimineța, când rațele sórelui s'au ivit pe munte, Nureddin se scolă și demândă ca să-i aducă pe ucigași înaintea lui. Tótă fața îi se schimbă, când vedu că ucigașii sint doi dintre ofierii superiori. O durere cumplită îi cuprinsese sufletul și acoperindu-și fața cu mâinile nici nu putu vorbi câte va minute. Cum să nu se supere, când chiar cei mai credincioși dintre ofierii lui s'au conspirat să-l ucidă.

Liniștindu-se îi agrăi emoționat: „Allah îmi este martor cât de mult v'am iubit pe voi. V'am eliberat din lanțurile sclăviei și v'am scos din întunecimea închisorii; v'am încercat cu daruri scumpe și v'am făcut căpitanii ai mei. De când sinteți în serviciul meu tot de una v'am favorizat, și la tóte acestea care e respata? În întunerecul nopții veniți tiptil ca să mă ucideți. La acésta nu m'am așteptat.“ Ochii lui se implură de lacrimi, dar sufocându-și durerea continuă cu amărăciune: „Dacă îmi erați credincioși, ajungeați de parte. Acum trebuie să periti; nici chiar Allah nu v'e pôte mântui din gura morții. Pentru trădători și ingrati nu există considerare; ei trebuie să mórá.“ Ucigașii cădură în genunchi, îi sărutară póla mantalei și cerură iertare. A fară cu voi,“ răzni furios „luați-i și îi dați de a dura pe stînei în jos, ca să nu rămănu nici urmă dintr'înșii.“ Gardiștii îi leau pe sus și îi duc unde era muntele mai prăpăstios. Aici i-au legat la mâni și picioare, apoi i-au bătut cu vergi și în urmă apucându-i de mâni și de picioare le-au dat drumul în abis. După câte va lovituri un sunet nădușit vestia celor de sus esecutarea ucigașilor. Un cornist suflând din corn, vestesce mulțimii ostașilor, că toți cei ce vor încerca o asemenea crimă așa se vor sfârși.

Tot lagărul amuți. Soldații stăteau înmărmuriți; toți injurau pe faptuitori. La porunca lui Nureddin, cei doi creștini fură aduși înaintea lui. Dînsul îi agrăi: „Voi sclavii lui Nureddin, v'ați purtat, pe cum trebuie să se pórte ómenii de cinste. Voi ați putut fugi și să scăpați de sclăvia, dar nu ați făcut-o ci ați rămas ca să-mi mântuiți viața. Spuneți-mi, ce v'a îndemnat ca să faceți ast fel?”

„Ce ne întrebă? răspuse Kuncz. „Ceea ce am făcut, nu e ceva deosebit, fiind că ori ce creștin ar fi făcut ast fel. Dumnezeu nostru ne poruncesce, ca să iubim și pe dușman.“

Nureddin le zise rîdînd: „Dumnezeul vostru cu adevărat este mare și puternic! Pofștiți cereți ori ce de la mine!“

Bernhard îi replică: „Altă datorință creștină este, ca să iubesci pe deapropiele tēu, ca însuși pe tine. De aceea nu voim să cerem nimic pentru noi, ci ne rugăm pentru alții. Tu ameninți cu cutropire pe creștinii din acest castel. Dacă ajunge castelul în mâinile tale, atunci toți sint fii morții fără deosebire de vinovat și nevinovat. Te rugăm să-i cruți, pe cum Dumnezeu te-a cruțat pe tine. Retrageți soldații și lasă-i în pace!“

„Nureddin răspuse: „Voi îmi cereți mai mult de cât viața, dar nu voesc să nu v'e împlinesc dorința; fie pe cum voiți!“

Zicînd acestea conchiemă căpitanii și le zise: „Luați tóte aparatele și mașineriile de asalt, sistăm asediul și ne retragem în țara noastră.“ Mulți începură a murmura contra poruncei acesteia, nu le venia nici de cum la socotéla să se desfacă așa ușor de prada unui castel creștin. Alții înse erau voioși, fiind că și stăpânul lor a făcut o dată o faptă bună.

Peregrinii liberi fiind, plini de bucuria merseră în fortăreță, unde fură întimpinați între urări și purtați pe umeri. După câte va zile își continuară calea mănăți de gândul de ajunge cât mai în grabă în patria lor iubită. Dar vorba veche: omul propune Dumnezeu dispune. Abia călătoriră două zile și fără veste se pomenesc în fața unei cete de păgâni, cari s'au desfăcut de oștirea lui Nureddin cu scop ca să prădeze satele creștine din jur. Conducătorul acestei cete era chiar o rudă de a celor doi conjurați, pe cari i-au descoperit peregrinii. Cât ce-i vedu îi opri și îi prinse. Zicînd că ei umblă să tradeze creștinilor, planurile lor. El voia să-i ucidă și dacă nu ar fi fost în ceta lui și aderenți de ai lui Nureddin, i-ar fi și omorît. Ast fel ca să nu-i scape din mână, îi duse cu el din sat în sat până ce ajunse la un munte, unde avea un castel. Aici în timpul nopții îi dete pe mâna alor căți va turci, ca să-i urce în fortăreță și să-i arunce în prinsóre. Aici aveau să petrecă bieții peregrini timp îndelungat între chinuri și necasuri drept pedepsă pentru tradarea conjuraților.

Capitolul X.

Mórtea puternicului Nureddin.

Peregrinii nostri duceau viața cea mai ticălosă în afunđimile castelului. Sănătatea lor se sdruncina zi de zi și acum erau numai nisce schelete; întru atâta i-au slăbit cu fómea. La început erau amîndoi la un loc, unde puteau să se servescă împrumutat; dar cât ce au observat, că în modul acesta miseria lor e suportabilă, i-au separat. Acum numai cu vorba mai puteau comunica. Dar pentru dînșii și atâta era de ajuns.

„Óre nópte e sau ziua?“ întrebă Kuncz. Bernhard îi răspuse: „Dar de unde să scim, dacă raze de sóre nu străbat în bésna acésta; sunet din a fară nu aușim aici în singurătatea acésta atât de infiorătoare. Îți mărturisesc iubite prietino, că mi-ași da castelele mele și tóte avuțiile, numai să mai pot vedé o dată sórele și să aud murmurul rîului din țara mea. Numai atâta doresc, apoi să mor.“

„Nu dispera,“ îi replică Kuncz. „Dumnezeu care ne ține aici în ticăloșia acésta pentru păcatele noastre, în ori ce moment pôte sparge murea acestia și să ne facă érá-și liberi.“ Pe când vorbeau ast fel, pe scară să aușia pașul îndesat al pécălabului, care atât de mult i-a chinuit. Bernhard tresări, ranele ce le avea pe corp, îi stîrniau durere și îi amintiau figura de ghîde a paznicului fără suflet. Chiar și Kuncz la aușul pașilor își pipăi involuntar corpul strivit de loviturile tiranului și șopti încet: „Óre ce are să facă cu noi?“ „Dar ascultă,“ zise Bernhard, „mie mi-se pare că nu e

pașul paznicului. Trebuie să fie un altul pôte chiar stăpânul castelului, care vine să se desfăteze de nenorocirea noastră. Necunoscutul deschide ușa și ținând în mână un felinar intră în prinsore. De o dată îl lovesce o duhore neplăcută, care îi opri respirațiunea. „Pe profetul,” șopti el „prisonerii acestia trebuie să aibă natură de fer; alt cum de mult trebuiau să se prăpădescă în această speluncă. Pipăind cu lumina pe lângă pereți ajunge la locul, unde erau cei doi peregrini. Când îi vădu atât de stors și schiloși ca și nisce schelete, se cutremură și strigă: „Mai bine să mă aचेte de cât să fiu slusbaș aici.”

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

St. C. Alexandru: **Cartea copiilor** — ilustrată pentru cl. II. primară. Brașov, 1898, prețul 40 cr. Bucățile din cărticica acesta de 198 pag. sînt aranjate după luni și sînt din sfera tuturor obiectelor, ce se tractază în școla populară. Scopul autorului se pare că a fost să eschidă alte manuale, să publice cărticica acesta pentru cei ce se prepară a casă. Găsesc aci exerciții de intuițiune, gramaticali, aritmeticali, rugăciuni, poezii, proverbi, ghicitori, chestiuni de religie, bucăți de cetire, povești, cu un cuvînt de toate.

Semințe din agrul lui Christos, cuvîntări bisericesci de *Zacharia Boiu*, tomul I. cuvîntări la Duminecile de peste an. Sibiu 1898, pag. 324, prețul 1 fl. 50 cr. cu portretul autorului. Se cuprind în cartea acesta 56 predicii, începînd de la Dumineca Pascilor și sfîrșind cu Dum. Florilor. Cuvîntările sînt scurte, scrise frumos fără de întorsături și figuri retorice, într'un stil simplu și ușor, spre a pute fi pricepute de poporul credincios. Dl asesor Boiu, a publicat cuvîntările acestea după un serviciu preotesc de 35 ani, cu scopul, ca ele să fie folosite de preoți, îndemnându-i să predice cuvîntul lui Dumnezeu, un lucru azi foarte negles. Scrierea e dedicată memoriei mitrop. Șaguna, și e tipărită cu binecuvîntare arhierescă.

Curs complet de limba franceză de Arseniu Vlaicu, partea I și II. Brașov 1899, ediț. Zeidner, pag. 226, prețul 1 fl. 20 cr. Cuprinde pregătirea, litere și sunete, apoi exerciții de cetire și traducere potrivite cu singuraticii paragrafi din gramatică, care urmăz după aceea. La urmă sînt cîte va piese mai lungi și apoi un mic vocabular frances-român. Cumpărătorilor unui număr mai mare de esemplare librăria editore le ofere rabatul cuvenit.

Programa gimnasiunii superior gr. cat. din Blaș pe an. scol. 1898/9. Datelor scolastice le premerge un studiu al prof. C. B. Groze asupra Constituțiunii Romanilor pe timpul republicei. Profesorii aplicați au fost 1 director 16 prof. ordinari, 4 extraordinari și 2 cateheți. Ce privesc colecțiunile gimnasiunii înseamnă, că pe lângă biblioteca gimnasiunii, mai este și biblioteca tinerimei împărțită după clase și constatătoare din 1158 opuri, apoi museul de naturale, geografie, fizică, chemie, archeologie, istorie și geografie, grădina botanică și observator meteorologic. Programa cuprinde și cîte va date mai înseamnăte din observările făcute.

Studentii gimnasiunii în decursul anului scol. au primit stipendii în suma de fl. 4740.50 cr. premii în valoare de fl. 290.23 cr. și 182 din ei s'au împărțit și din beneficiul de pîne. În Internatul de băieți au fost așezați 116. dintre cari 8 alumnii ai fundat. Vancea și 8 ai fundat. br. Ursu. La fondul pentru ajutarea studentilor miseri au încurs sub diverse titule fl. 271, și s'au cheltuit fl. 324 15 cr. Cît e de mare fondul nu se spune. Din datele referitoare la școlari înseamnă, că au frecuat școla 436 elevi, 352 gr. cat. și 83 gr. ort., 6 magiari și 2 germani, dintre străini 5 au fost israeliți. După etate, cei mai tineri, de 10 ani, au fost în cl. I. și cel mai bătrîn de peste 21 ani, în cl. VI. Au avut eminent din toate studiile 24, calcul rîu din unu sau mai multe studii 101. Clase paralele a fost numai I, care a avut 93 elevi, mai puțin 24 au fost în a VII, dintre cari 13 au avut purtare rea, mai bine s'au purtat cei din cl. V și VI. Starea igienică a fost multămitore, au murit 2 elevi, unul în Blaș, celalalt a casă. Lipsesc din această programă datele despre cele alalte școli: preparandie, școla populară de băieți și fetițe. Nu pricepem lipsa acesta nejustificată cu nimic, cu atât mai mult, cu cît acum de peste 20 ani datele acestea se publica împreună. Așteptăm atât noi, ca publiciști, cît și părinții elevilor și elevelor un răspuns, care să-i dumerescă deplin asupra acestei lipse.

A apărut Nr 1 din Biblioteca teatrală a „Aurorei” „Calea dreaptă e cea mai bună” comedie într'un act de A. Kotsebu, localizată de Corneliu Darabant. Se pôte procura trimițînd prețul 10 cr. + 2 cr. porto în timbre de la: *G. Darabant Mező-Terem* (com. Szatmar).

Posta Redacțiunii. M. On. M. R. Vaidarecea. Abonamentul de 6 fl. v. a. pe anul 1898 l-am primit cu multămită. — *Aranjatorilor de petreceri.* Spațul îngust al foii noastre și apartia ei o dată pe săptămîna, fac, de nu se pôte lua notiță de toate invitările la petreceri cîte ne vin. Facem cît putem. Asta spre orientare. — *Meseșanul.* Se va vedea cît și ce se va pute.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciu.

Fabrica

de

Cement-Portland din Brașov

recomandă fabricatul său de

„Cement-Portland”

garantînd pentru calitatea cea mai bună.

Se află de vîndare cu prețul cel mai ieftin la

„Consum”
societate comercială pe acții Blaș.

Nr. 3377—1899.

(33) 2—2

Publicare de concurs.

Din fundațiunea fericitului Mitropolit Dr. Ioan Vancea numită „Seminariul junimii române greco-catolice studiose în Blaș” au devenit vacante 2 stipendii folosite de gimnasiunii absolui Eugeniă Pécureariu și Gavril Branea. Pentru conferirea acestora se escrie concurs sub următoarele condițiuni:

1. Stipendiile sînt de cîte 100 fl. v. a., se compută în cuota de întreținere în „Seminariul junimii” a respectivului alumn (Lit. fund. §. 3.);

2. La stipendiile acestea pot concurge tinerii studioși în gimnasiunii din Blaș, născuți din părinți credincioși ai Archidiecesei gr. catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, sau de origine consăngeni sau afini ai fundatorului, chiar și dacă aceștia ar fi domiciliați airea, dar fiii lor vor studia în Blaș” (Lit. fund. §. 1);

3. Consăngeni fundatorului au preferință, apoi caeteris paribus fiii de preoți archidieceșani. — „cari înse vor fi mai buni, între toți, se vor primi, chiar și dacă ar fi fiii credincioșilor din clasa cea mai de jos” (Lit. fun. §. 5);

4. De ore ce din stipendiile acestea se pot împărții numai alumnii de ai „seminariului junimii”, urmîz de sine, că acel tîner care din cauze sanitare, ori pentru defecte constatate cu ocaziunea visitării medicale, carea se face la începutul anului scolastic, nu va fi primit în „seminariul junimii”, acela nu se va pute bucura de stipendii.

5. Concursurile se vor instrui cu carte de botez, testimoniu scolastic și eventual și cu atestat de consăngenitate.

6. Concursurile trebuie să între la acest Consistor cel mult până în 12 August n. 1899.

Blaș, din ședința consistorială ținută la 8 Iuliu 1899.

Victor Mihályi

Archiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș.

411 v. szám
1899.

(35) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbírószág 1898. évi V. 416. számú végzése következtében Sipos Gábor kolozsvári ügyvéd által képviselt kolozsvári kereskedelmi bank felülfoglaltató egyidejűleg gyulafehérvári népbank, gyulafehérvári takarékpénztár és Olteanu István alapfoglaltatók, továbbá Lichtwitz Albert & Co., Anfricht S. cég, Bretter József és Rédel Gusztáv szintén felülfoglaltatók javára is Turk Bazil és neje Mária ellen 600 frt — kr. s jár. erejéig 1898. évi Nov. hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1191 frt — krra becsült házi-butorok, kávéház bérrendezési tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1899. évi V. 423/6. számú végzése folytán 523 frt 55 kr. hátralék-tökekövetelés, ennek 1898. évi Oktober hó 27-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 9 frt 50 krran bírósággal már megállapított költségek hátraléka erejéig helyben alperesek lakásánál leendő eszközlésére 1899. évi Julius hó 29-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1899. évi Julius hó 10-ik napján.

Thát György,

kir. jbirósági végrehajtó.